

נושאים בעלון
מרבית בשמחה באדר
א'.
אמירת "כפרת פשע".
בר מצווה.
ושמח את אשתו.
פורים קטן.
אבילות.
יארציט ועוד

מתוך סדרת הספרים "לב המועדים"

עלון לב המועדים

גליון קלו הלכות והליכות בענין "שנה מעוברת אדר ראשון"

חדשי השנה

חדשי השנה הם לפי חדשי הלבנה שנאמר "עולת חדש בחדשו" שניכר החידוש בלבנה שנראית כדבר מחודש, שבחצי הראשון הולכת וגודלת ובחצי השני הולכת ומתמעטת, ואח"כ שוב מתחדשת, משא"כ חדשי החמה לא ניכר בהם שום התחדשות, את השנים אנו מחשבים לפי שנת החמה שנאמר (דברים טו א) "שמור את חדש האביב" תלה הכתוב בקיץ, ולא יכוננו זמני השנה שבהם הקיץ החורף קור וחום אלא בחשבון השמש, ולפי שיתרת ימות החמה על שנת הלבנה קרוב ל"א יום (שנת החמה שס"ה ורביע יום, ושנות הלבנה שנ"ד יום ושמונה שעות ותרע"ו חלקים) וכשמתקבץ מן החסרון ל' יום פחות או יותר מוסיפים חדש אחד ועושים שנה מעוברת (אבודרהם תפילת פורים, רמב"ם הלכות קידוש החדש א ב).

הטעם שמעברים את השנה

"תנו רבנן על שלושה דברים מעברין את השנה על האביב, על פירות האילן, ועל התקופה" (סנהדרין יא, א).

על האביב: כתוב בפסוק (דברים טו א) "שמור את חדש האביב" ודרשו הו"ל (ר"ה כא, א) שמור אביב של תקופה שיהא בחדש ניסן, והטעם: שאז מבשילה התבואה והיא מוכן להביא קרבן העומר.

על פירות האילן: מכיון שבחג השבועות מביאים ביכורים לבית המקדש (במדבר כה כו) ואם תתאחר הבשלת הפירות מומן העצרת יצטרכו לעלות לירושלים פעם אחרת, לכן מעברים את השנה כדי לדחות את חג השבועות בעוד חדש.

על התקופה: אם רואים ב"ד לפי חשבונם שתקופת תשרי נופלת אחר חג הסוכות מעברים את השנה לפי שחג הסוכות צריך לחול בתקופת האסיף כדכתיב (דברים טו ז) "חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנדך".

הטעם שלא תקנו לעבר כל שנה כמה ימים כדי להשוות שנת הלבנה עם שנת החמה, משום שמבואר בגמרא (מגילה ה, א) אמר רבי אבא אמר שמואל מניין שאין מונים ימים לשנים שנאמר (שמות יב ב) "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" חדשים אתה מונה לשנים ואין אתה מונה ימים לשנים, וע"כ תקנו שיוסיפו חדשים שלמים כדי להשוות בין השנים.

עיבור השנה בזמן הזה

כתב ערוך השולחן (או"ח תיו ז) ועכשיו אנו סומכים על החשבונות מלוחות השנים, דהלל הנשיא נכד נכדו של רבינו הקדוש כשראה את הפיזור הגדול של בני ישראל שהתפזרו בארבע כנפות הארץ וביטול הסנהדרין והסמכויות, עמד הוא ובית דינו הגדול וחשבו את החדשים והשנים על פי

דיני התורה וחכמת המזלות וקידשו החדשים עד סוף העולם ... ועיקר סמיכתנו על חשבונם של הלל הנשיא וחכמים הסמוכים שהיו בימיו והם קדשו את כל החדשים וכל המועדים, והם עיברו כל השנים הראוים להתעבר עד סוף העולם ולכשיבא גואל צדק או נקדש עוד כל חדש בפני עצמו כימי קדם (עיין רמב"ם במנין המצות מצוה ק).

הטעם שמעברים חדש אדר ולא חדש אחר

משום דכתיב באסתר (ג, ז) "חדש שנים עשר הוא חדש אדר" ואם מעברים אחד משאר החדשים לא יהיה אדר חדש י"ב (תוס' סנהדרין יב, א ד"ה אין) כעין זה כתב רבינו יונה (עמ"ס סנהדרין יב, א ד"ה אין) לפי שא"א לעבר חדש אחר, אם נעבר אייר נמצא שבין פסח לעצרת יהיה יותר מנ' יום, ואם נעבר חדש מחדשי הקיץ נמצא שלא יהיה תשרי חדש השביעי וכתיב (ויקרא כג כד) "בחדש השביעי באחד לחדש" וטבת גם כן צריך להיות עשירי דכתיב (אסתר ב טז) "בחדש העשירי הוא חדש טבת" (אבודרהם תפילת פורים ד"ה רתנן).

טעם אחר: לפי שלומדים עיבור השנה מעיבור החדש מה עיבור החדש כשמעברים אותם ומוסיפים להם יום נוסף דהיינו חדש מלא מוסיפים את היום בסוף החודש כך גם בעבור השנה כשמוסיפים לשנה חדש מוסיפים אותו בסוף השנה (מכילתא שמות פרשת בא ב מ, אבודרהם תפילת פורים).

טעם אחר: לפי שאדר הוא סמוך לניסן ובו נדע אם צריך לעבר את החדשים (אבודרהם תפילת פורים).

אדר ראשון

בשנה מעוברת יש ב' חדשי אדר, אדר ראשון ואדר שני, אדר ראשון הוא חדש מלא דהיינו יש בו שלושים יום, ואדר השני הוא חדש חסר ויש בו רק כ"ט ימים. אדר הראשון הוא חודש שנתווסף על השנה והחדש העיקרי היא אדר שני (עיין תוס' ר"ה דף יב, ב ד"ה אדר).

מזלו של חדש אדר א': יש אומרים: שאדר שני אין בו מזל (הזקוני סוף פרשת בשלה על הפסוק בחר לנו אנשים), ויש אומרים: שמזלו של אדר שני הוא דגים, ואדר ראשון עדיין החמה במזל גדי לפי שאדר ראשון הם תשלומים לחדשים שעברו בג' השנים להשלים חדשי הלבנה לחדשי השנה (לבוש או"ח תרפ"ד). ויש אומרים: שאף אדר ראשון מזלו דגים (ספר מועדים לשמחה אדר עמוד צה בשם השפת אמת ליקומים לר"ח).

אין כשפים שולטים בנולד בחדש אדר ב' (רבש לפי לחידי"א ערך כישוף בשם רבינו אפרים על התורה פרשת בשלה), **ראייה לדבר:** מהמדרש שמשא אמר ליהושע (שמות יז ט) "בחר לנו אנשים" שילחמו עם עמלק אנשים שנולדו

לע"נ הרב ר' רפאל יעקב מנחם בן הרה"ג ר' משה חיים אשר זליג הלוי ולס זצ"ל

באדר שני שאין להם מול כלל ולא יכול עמלק להילחם בהם בכשפיו (יערות דבש ח"ב דרשה ז' אדר באלמונא ד"ה אבל מספר מנות לוי).

נס פורים היה בשנה מעוברת

יש אומרים: שנים פורים היה בשנה מעוברת ומנין על פי הירושלמי רבי לוי בשם רבי המא בר הנגיה אותה השנה היתה מעוברת מה מעמה "מיום ליום ומחדש לחדש שני עשר הוא חדש אדר" (אסתר ג' ז'), **ביאור** מכפל הלשון לחדש שנים עשר שהוא חדש אדר הרי המגילה כופלת את דבריה משמע שיש אדר שהו חדש שנים עשר, ויש שהוא חדש שלושה עשר, מתי בשנה מעוברת עם שני אדרים, וארע הנס באדר ראשון שהוא חדש שנים עשר (ירושלמי מגילה ז' ע"א).

דינים ומנהגים בשנה מעוברת

משנכנס אדר מרבנים בשמחה (מענין ש. א) באדר א'

אדר א': ביעב"ץ מובא שדין זה נאמר על אדר ב' ולא על אדר א' (שאלת יעב"ץ ח"ב סימן פח, וכן כתב בשו"ת תשובה מאהבה ח"ב ס' שא) ע"פ רש"י בתענית (כט, א) דאיתא שם משנכנס אדר מרבנים בשמחה וכתב שם רש"י (ד"ה משנכנס אדר) ימי ניסים היו לישראל פורים ופסח, משמע שדווקא אדר ב' שבו חוגגים נס פורים וימי ניסן סמוכים להם מה שאין כן אדר א' אין בו פורים ואינו סמוך לפסח, וכן מובא בר' חיים פלאג"י (בספרו מועד לכל חי סימן לא נב). וכן כתב הגריש"א דהדעת נוטה דקאי על אדר ב' (חשוקי המד מגילה ע"ב ע"ז), ובעל שבט הלוי כתב דפשיטא דעל אדר ב' קאי (ה"י ס' קה אות יג).

יש אומרים: שדין זה נאמר גם על חדש אדר א' (תש"ס סימן כ) החת"ס בתשובה שם כתב יום ג' א' דר"ח אדר ראשון שמרבנים בו בשמחה (שפת אמת ליקוטיוס דר"ח וכ"כ בספר דרך שיחה בשם הגר"ק שליט"א) ובמשנ"ב משמע דקאי גם אדר א' מדלא חילק (לוח הלכות ומנהגים). והביא בעל השבט הלוי (שם) שיש מוסיפים שמחה מאדר א' וטוב לב משתה תמיד.

ברכת החדש אדר ראשון

בשבת שמברכים את החדש נהנו לומר באדר א' "ראש חדש אדר ראשון", ובאדר ב' אומר "ראש חדש אדר שני" (רמ"א תכז, משני"ב שם ס"ק ג).

קריאת זכור בשנה מעוברת

לכוון לצאת יד חובת זכירת עמלק בפרשת כי תצא: בשו"ת מהר"ם שיק מובא שהקשה לחת"ס דהטעם שקוראים פרשת זכור פעם בשנה כדי שלא ישכח מהלב, ולכאורה בנמ' (ברכות נח, ב) משמע ששיעור שכחה הוא י"ב חדש [אין המת משתכח מהלב אלא לאחר י"ב חדש], לפי זה בשנה מעוברת יכוון בקריאת זכור שקוראים בפרשת שבוע "כי תצא" שלפני פורים כדי לצאת ידי חובת "זכור", והשיב החת"ס שכך הוא נוהג (שו"ת מהר"ם שיק על תרי"ג מצוות מצוה תרה).

ולמעשה: יש אומרים שאין להקפיד בזה ואין צריך כוונה מיוחדת בקריאת זכור בפרשת "כי תצא" (הגר"ש"א הליכות והנהגות פורים, שבט הלוי ח"ו יור"ד ס' קלב אות ד 3). **והטעם:** כמו שמועיל עשיית חג הפסח לשלש עשרה חדשים הוא הדין במצות זכירת עמלק, דהא הטבע משועבד לתורה והטבע משתנה על פי מצות התורה (שו"ת התעוררות תשובה תעו ה).

טעם אחר: לפי שלא הזכיר בפוסקים דבר זה כלל, **ועוד** בהרבה שנים מצוי שיש בין שבת זו לשבת זכור שלפניה יותר מ"ב חודש מיום ליום ועל כרחק שלא תליא מילתא בי"ב חודש מצומצמים דווקא (הגר"ש"א הליכות שלמה מועדים ח"א עמוד שכנ הערה 3).

ולכפרת פשע

בשנת העיבור מוסיפים בתפילת מוסף בברכת אמצעית "אלהינו ואלהי אבותינו" ולכפרת פשע" (משני"ב תכ"ט ס"ק ו): והטעם: משום שיש בברכה זו י"ב לשונות לטובה ולברכה וכו' כנגד י"ב החדשים, וכנגד חדש העיבור אומרים ולכפרת פשע, [כמו שנאמר על מזמור ק"ג שבתהלים יש בו י"ב הילולים כנגד י"ב החדשים, וכופלים כל הנשמה כנגד חדש העיבור] (א"ר תכ"ט).

טעם אחר: לפי שחוששים שמא העיבור שלנו הוא שלא כהוגן, וא"כ יוצא שאוכלים חמץ בפסח (מעמי המנהגים עניני ר"ח בקונטרס אחרון על ס' תמח).

הטעם שנקטו לשון "וכפרת פשע"

לשון של וכפרת פשע הוא על פי הגמרא (סנהדרין יב, ב) לענין חזקיהו המלך שעבר ניסן בניסן, ולא הסכימו עימו חכמים, והתפלל וביקש שה' הטוב יכפר וכיון שבלשון זה התפלל חזקיהו על עיבור שלא כדת לכן גם אנו מתפללים בלשון הזה (מובא בספר ויצבר יוסף שורין סימן מד).

טעם אחר: לפי שהיה קבלה לקדמונים שהיה צריך להיות לאבות י"ג שבטים ומה שלא היה רק י"ב מהמת חטאו של ראובן ולכן אומרים בשנת העיבור שהם י"ג החדשים כפרת פשע לעורר על חטאו של ראובן שגדם שלא יהיה רק י"ב שבטים (סידור רשב"ן לר' שלמה צבי שיק חלק ב ג עין שם בביאור הפסוק בראשית לב כב על פי פירושו של בעל מגלה עמוקות חטא של ראובן).

עד מתי אומרים "ולכפרת פשע"

יש הנהגים: לאומרו כל שנת העיבור, **והטעם:** לפי שסוברים שטעם אמירתו כנגד חדש העיבור, וכמו שאומרים כל י"ב לשונות בכל החדשים כך יש לומר גם כפרת פשע כנגד חדש אדר (כה"ח תכה ס"ק יח בשם בא"ח שנה שניה פ' ויקרא אות יט, ערוה"ש תכה ה).

יש הנהגים: לאומרו רק בחדש אדר [ראשון] בלבד (נוהג כצאן יוסף אות ז עמוד קמה מספר יוסף אומ"ן).

המנהג הנפוץ: לאומרו רק עד סוף אדר ב' (משני"ב תכה ס"ק ו), **והטעם:** לפי שאומרים אותו כל זמן שראוי לעבר את השנה דהיינו עד חדש אדר ולא מחדש ניסן ואילך (לקט הלכות הנוכה ופורים עמוד 64).

טעם אחר: כיון שאמירה זו היא נגד חדש הי"ב וכדי שיבינו שהשנה מעוברת אומרים זה ואחר אדר שני אין תועלת בהוספה זו (הגאון מהר"י"ב, ע"י תשובות מהר"ם שיק קפד שהאריך בדבר זה).

טעם אחר: על פי הגמרא בר"ה (ג, א) תשרי ר"ה לעיבורין וניסן ר"ה להפסקת עיבורין ולכן אין לומר ולכפרת פשע מניסן ואילך דמשם ואיך יש שנה חדשה לענין עיבורין (ויצבור יוסף שורין סימן מד).

טעם אחר: לפי שכל מה שאירע רעה בעולם הוא מחמת קיטרוג הלבנה כנגד החמה ולכן מעברים את השנים כדי להשוות החמה עם שנות הלבנה, ובשנת העיבור נתעורר הקטרוג וצריך כפרה לפי שבזמן הגאולה יהיה אור הלבנה כאור החמה ובהחדש ניסן אחרי שכבר השווה שנות

הלכנה עם שנות החמה שהרי חדש העיבור משלים מה שחסר אין צריך לומר עוד "ולכפרת פשע". (מהר"ם שיק סימן קפד).

הטעם שלא אומרים מניסן עד ניסן והרי ניסן הוא ראש השנה למלכים (מסכת ר"ה) לפי שבמהרה יבוא משיח צדקנו ולא יהיה שנה מעוברת, אבל אחר ראש השנה כיון שקבלנו עלינו השנה לשנת העיבור שוב לא ישתנה (נמעי גבריאל פרק יג ח).

בר מצוה

הנולד בחדש אדר בשנה רגילה ושנת י"ג שלו היא מעוברת

יום הבר מצוה יהיה באדר ב', **והטעם:** מכיון שחדש אדר השני נחשב כחדש אדר שבכל שנה, ואילו חדש אדר הראשון אינו נקרא אדר אלא חדש העיבור, שהרי אין קוראים בו את המגילה ואנן בעיני י"ג שלימים (רמ"א נה י, פרי"ח שם על פי הירושלמי מגילה פ"א ה"ה דאדר ראשון הוא התוספות משנ"ב שם ס"ק י ס"ק מה).

טעם אחר: לפי שהנעשה בר מצוה נעשה גם כן בר עונשין בבי"ד של מטה ולמה נכנים אותו לפני שהגיע זמנו דהיינו באדר ראשון שהחמה עדיין במזל דלי, ומזלו מזל דגים שהוא באדר שני (לבוש תרפה).

ויש אומרים שנעשה בר מצוה באדר ראשון, **והטעם:** לפי שסובר שעיקר אדר הוא אדר ראשון והשני הוא התוספת **והטעם שאין קוראים מגילה ושאר דיני פורים בראשון** משום גזרת הכתוב כדאמרינן בגמ' (פרי"ח נה בשם שו"ת הרי"ש הלוי או"ח סימן מז).

הנולד בשנה מעוברת בחדש אדר ראשון או אדר שני ושנת הי"ג שלו היא גם בשנה מעוברת יום הבר מצוה שלו יהיה באותו חדש שנולד בו (מג"א נה י, עיין משנ"ב שם ס"ק מג).

הנולד בשנה מעוברת בחדש אדר א' או ב' ושנת הי"ג שלו בשנה רגילה

הבר מצוה תהיה בחדש אדר באותו יום בחדש בו הוא נולד (שו"ע נה י).

ילד שנולד לפני חברו ויהיה בר מצוה לאחר חברו

כגון שני ילדים שנולדו בשנה מעוברת האחד נולד בכ"ט אדר ראשון והחברו נולד בא' אדר שני

ושנת הבר מצוה שלהם תהיה בשנה רגילה, הילד שנולד בכ"ט אדר ראשון צריך להמתין עד כ"ט אדר להיות בר מצוה ולא אומרים שאדר ראשון שנולד בו נחשב במקום שבט, ושיגיע כ"ט שבט בשנת הי"ג יהיה בר מצוה.

ואילו הילד שנולד אחריו בא' באדר השני יהיה בר מצוה מיד כשיגיע אחר באדר של שנת י"ג (עיין שו"ע נה י משנ"ב שם ס"ק מד).

הנולד בשנה מעוברת בל' אדר ראשון

ושנת הי"ג שלו היא שנה רגילה ובהדרגה אדר אין יום ל'.

בר המצוה שלו יהיה בל' שבט א' דראש חדש אדר (שו"ת מנחת יצחק חו"ס ה, שו"ת בני ציון ח"א סימן קנא יש חולקין שנעשה בר מצוה ברי"ח ניסן).

הנולד בשנה לא מעוברת בל' שבט א' דר"ח אדר ושנת הי"ג שלו היא שנה מעוברת.

הבר מצוה שלו יהיה בל' אדר ראשון א' דראש חדש אדר שני. (שו"ת בני ציון ח"א סימן קנא, שו"ת שבט הלוי ח"י סימן קה אות א).

הנולד בשנה מעוברת באדר ראשון ושנת הי"ג היא שנה פשוטה

אינו נעשה בר מצוה עד שיגיע אדר ולא שבט (שו"ע נה י).

והחידוש שלא נאמר שהבר מצוה תהיה בחדש שבט שהרי נולד באדר הראשון שהוא לפני אדר העיקרי, והאדר הראשון נחשב במקום שבט.

הנולד בחדש אדר בשנה פשוטה נהיה בר מצוה בשנה מעוברת באדר השני לענין

מצוות דאורייתא יש אומרים שיש לחשוש שיש לו דין של גדול כבר באדר א' כגון להניח תפילין שיתחיל להניח בחדש אדר א' (אף לנוהגים להתחיל להניח ביום הבר מצוה) או ספק קרא ק"ש או ספק אם בירך ברכתה מזון וכדו' (הגרש"א הובא בספר אישי ישראל על הלכות תפילה פרק טו כו, וכן בשם הגר"ש"א הובא במקשי תורה קונטרס שנת העיבור עמוד יב).

"ושמח את אשתו"

הנושא אשה מצוה שיהיה נקי לביתו ושמח את אשתו שנה אחת.

יש אומרים: שבשנה מעוברת החיוב י"ב חדש, אם כן אם נשא אשה בחדש טבת נמטר החיוב לשמח בחדש כסלו לשנה אחר כך (עיין שדי חמד ח"ה מערכה נ כלל נב שהביא מספר אברהם אוכור שהסתפק בזה, שו"ת רבבות אפרים חלק ה סימן קנו מוכיח דבריו מהוהר פרשת כי תצא).

יש אומרים: שחיוב ושמח הוא שנה שלימה ויש לשמח י"ג חדשים (שו"ת רבבות אפרים ח"ה קנו בשם יפה ללב ח"ד אבה"ע"ד סד, הנשואים כהלכתם ח"ב טו קב).

שוכבים ח"ה

כתב האריז"ל שימי השוכבים מסוגלים לתקן עונות יותר משאר הזמנים (הבה"ט תרפה ב, שו"ת שם ב).

בשנה מעוברת מוסיפים גם כן פרשות תרומה תצוה – ת"ת.

יש אומרים: שעיקר התקנה היא להתענות רק בשנה מעוברת (שלי"ה, לבוש תרפה ד) (עיין עוד בלב המועדים שוכבים).

כתובה

הנושא אשה בשנה מעוברת בחדש אדר ראשון כשכותבים בכתובה את התאריך צריך לכתוב "לחדש אדר הראשון" ראשון עם ה"א הידיעה.

ואם מתחתן באדר שני צריך לכתוב "לחדש אדר השני" עם ה"א הידיעה (ע"פ שו"ע חו"מ סימן מג כה, כתובה כהלכתה פרק ד סעיף ו).

בדיקת מזנות

יש הנהוגים: לבדוק המזונות בחדש אדר בשנה מעוברת, **והטעם:** כיון שמעיקר הדין צריך לבדוק פעמים בו' שנים כמבואר ביור"ד רצא א וכדי לזכור הלכה זו בדקן באדר בשנה מעוברת שזה יוצא בערך פעמיים בשבע שנים (קונטרס האיגרת הזאת דבילצקי עמוד מב).

פורים קטן (שו"ע תרצ)

כשמעברים את חדש אדר, י"ד ומ"ו באדר א' נקראים פורים קטן.

חיוב משתה ושמחה

חיוב משתה ושמחה בפורים קטן, הרמ"א כתב שמעיקר הדין אין חיוב לעשות סעודה אלא שמוטב להחמיר (תרצו א). **ובמשנ"ב כתב** (שם ס"ק ד) שמוטב להחמיר רק בי"ד ולא במ"ו. **הלבוש כתב** שיש להחמיר גם בי"ד וגם במ"ו (שם).

למעשה: מ"מ ירבה קצת בסעודה לכבוד הנס שנעשה בעיתים הללו, **והטעם:** כדי לצאת ידי המחמירים (משני"ב תרצו ס"ק ה). ואמרו בשם הגרשו"א שבכרכים המוקפים חומה נוהגים גם ב"מ"ו (הליכות שלמה ח"ב עמוד שלה). **המחמירים לעשות סעודה** בפורים קמ"ן יש להוסיף תבשיל אחד יותר מהרגיל (לקמ"ן יושר עמוד קנ"ט).

כתב ר' חיים פלאגי וראוי לאכול בסעודה זו בשר אפילו כשחל בערב שבת (מועד לכל חי לא כב).

ומוסיף השערי תשובה שיש להרבות בסעודה זו בשירות ותשבחות (תרצו ב).

משלוח מנות: אין נוהג משלוח מנות באדר ראשון, דרמי למתנות לאביונים שאיננו נוהג בפורים קמ"ן (ב"י בשם הר"ן), **ויש אומרים:** שיש לשלוח מנות גם בפורים קמ"ן (כתב סופר פרשת תצוה ד"ה והרמ"א).

בדיני הפילה

תחנון: אין אומרים תחנון ב"ד ומ"ו באדר א' (שו"ע תרצו א). וכן אין אומרים תחנון במנחה שלפניהם שהוא י"ג באדר א' (משני"ב קלא ס"ק ל).

"למנצח" (תהילים כ): אין אומרים בימים אלו מזמור "יענך ה' ביום צרה" (שו"ע תרצו א). **והטעם:** כיון שהם ימים של נס והצלה (שו"ע תרצו א).

"על הניסים": אין אומרים בימים אלו "על הניסים" בין בתפילה ובין בברכת המזון (מג"א תרצו ס"ק א). **והטעם:** לפי שאין קוראים ביום זה מגילה (משני"ב תרצו ס"ק א).

הספד ותענית

אין מספידים בהם ואין מתענים (שו"ע תרצו א נשר החיים פרק יג דיני הספד ט). **והטעם:** משום דהא קי"ל זריזים מקדימים למצוות, ואף שהיבטים לקבוע מדאורייתא זכר לנס מ"מ דחו לאדר ב' משום סמיכות גאולה לגאולה, וכתב הרדב"ז דנראה דלכן קבעו לאסור בהספד ותענית הי"ד ומ"ו של אדר א', שבזה יצא ידי חובת דאורייתא שכבר עשו זכר לנס, ושוב מצד דברי קבלה דחו לאדר ב' (רדב"ז ח"ד, התם סופר על מסכת מגילה ו, ב).

חתן למנהג בני אשכנז שחתן מתענה ביום חופתו, אם יום החופה חל באחד מימי פורים קמ"ן אינו מתענה.

ידיוי של חתן: בתפילת מנחה אומר החתן את הוידוי אף בימים אלו (עיין שו"ע או"ח תרצו, הנשואין כהלכתם ח"א פרק ו אותיות לח). **ויש אומרים:** שלא לומר הוידוי (שבילי דוד או"ח תקע"ג).

אבל לגשת לפני העמוד

יש הנוהגים: שאבל אינו מתפלל לפני העמוד בימי פורים קמ"ן, והטעם: שכל ימים שאין אומרים בהם למנצח וא"א אין לאבל להתפלל לפני העמוד (ביאור הלכה קלב, פני ברוך סימן לה סעיף ג).

ויש הנוהגים: שמתפלל לפני העמוד אף בימים אלו (נשר החיים ח"א פ' כג ה-ו).

להעזרות י. לג' ראג"ד 5 אגלעד 0527668608

לקבלת העלון במיל lev17382@gmail.com

תרומות להחזקת העלון - ניתן להנציח לע"נ
0527668608

אבילות

אדם שמתו אביו או אמו נוהג בדיני אבילות בשנה מעוברת רק י"ב חדש. **והטעם:** לפי שדין אבילות היא י"ב חדש ולא שנה לכן בשנה מעוברת מסתיימת האבילות אחרי י"ב חדש בלבד (שו"ע יור"ד שצא במ"ז שם א פני ברוך סימן לג י"ב חדש טו).

קדיש יתום: האבל על אביו או על אמו בשנה מעוברת עליו לומר קדיש יתום י"א חדשים בלבד (מג"א דיני קדיש שער ג יג, נשר החיים ח"א פרק ל ג).

עליה לקבר בשנה ראשונה

המנהג הוא שאין עולים לקבר בשנה ראשונה מכיון שהנפטר שרוי בימי דין שלו, השנה ראשונה נחשבת י"ב חדשים מיום הפטירה (נשר החיים ח"א פרק לב ט, פני ברוך לו ב).

לימור משניות לע"נ

אנשים המקבלים על עצמם ללמוד משניות לעליו נשמת הנפטר במשך השנה הראשונה. בשנה מעוברת עליהם לסיים ללמוד את מה שקבלו על עצמם עד י"ב חודש מיום הפטירה ולא עד יום הפטירה (דהיינו י"ג חדשים), **והטעם:** לפי שמשפט רשעים בגיהנום הוא י"ב חדש ולא שנה (נשר החיים ח"א פרק ל אות ג, פרק כב אבילות אחר שבעה ב ט).

הזכרת נשמות

נהגו להזכיר נשמות האב והאם ביו"כ וברגלים (משני"ב תצד ס"ק יג, תרסח טו). **יש הנוהגים:** שבשנה ראשונה שלא להזכיר נשמות הנפטר (זיכור), בשנה מעוברת כגון שנפטר ביום ה' לחדש מר השון שנמצא נגמר י"ב חדש ביום ד' תשרי וא"כ ביום כיפור ובשמיני עצרת שאומרים זיכור יהיה אחר כלות י"ב חדש אבל עדיין בתוך ימי השנה שהרי היארציית בה' חשוך, הדין שצריך להזכיר נשמות, **והטעם:** שהרי אינם נידונים אלא י"ב חדש ולכן שייך שיגן זכותם הזכרה (שו"ת בצל החכמה ח"ד ס' קבא, שו"ת מלמד להועיל ח"א סימן נב).

דיני יארציית

אדם שנפטר בחדש אדר בשנה פשוטה כיצד ינהג בשנה מעוברת

יש אומרים: שהיארציית נוהג בחדש אדר א' (שו"ע תקסח ז, שו"ת הת"ס, נשר החיים פרק לב יום השנה ז) וכן הנהג לצום ביארציית יתענה באדר א'.

והטעם: משום שאין מעבירין על המצוות (תרומת הדשן סימן רצד).

טעם אחר: לפי שארציית הוי נדר להתענות ולפי ר' יהודה לגבי נדרים סתם אדר הוי אדר א' אם כן נחשב כאילו נדר להתענות באדר א' (תרומת הדשן שם).

טעם אחר: להקדים את הכפרה של הנפטר, ולא שייך לומר אקדומי פורענות לא מקדמינן משום שהתענית היא רפואה לנפטר (שו"ת מהר"י מינץ סימן ט).

יש הנוהגים: שיום היארציית נוהג באדר ב' (מחבר תקסח ז וכן נוהגים הספרדים), **והטעם:** משום שבתורה עיקר אדר הוא אדר השני וכיון שענין היארציית הוא שבו דנין את הנשמה למעלה וכו' צריך לעשותו בעיקר האדר שאז הוא הזמן (שו"ת הת"ס או"ח קסג).

יש הנוהגים: בשניהם לעבור לפני התיבה ולומר קדיש גם באדר השני (רמ"א תקסח ז, משני"ב ס"ק מב, הגרשו"א הליכות שלמה מועדים ח"א עמוד שכח) ואינו דוחה שאר אבילים (נשר החיים פרק לב דיני יום השנה ז).